

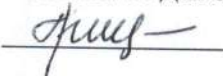
Освітня програма
Загальноосвітньої школи I-III ступенів с. Оглядів
Червоноградського району Львівської області
на 2023/2024 навчальний рік

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради школи

Протокол №1 від 30.08.2023р.

Голова педагогічної ради

 Г.Г. Гриців

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор закладу

загальної середньої освіти

 Г.Г. Гриців

НАДАНО ЧИННОСТІ ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 034-0 від 30.08.2023 р.

I. Загальні положення освітньої програми

Освітня програма передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Освітня програма для 1-2 класів складена за Типовими освітніми програми для 1 – 2 класів, закладів загальної середньої освіти, розробленими під керівництвом Шияна Р.Б., які затверджені наказом МОН від 08.10.2019р. № 1272.

Для 3 - 4 класів складена за Типовими освітніми програми для 1 – 2 класів, закладів загальної середньої освіти, розробленими під керівництвом Шияна Р.Б., які затверджені наказом МОН від 08.10.2019р. № 1273.

Для 5, 6 класів розроблений відповідно до Типового навчального плану для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, затверджено (наказ МОН від 19.02.2021 № 235)

Для 7,8,9 класів – складена за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405

Додаткові години використано:

7 клас – 1 год. історія України

8 клас – 0,5 год. історія України

9 клас 0,5 год. історія України

Для 10, 11 класів - складена за Типовим навчальним планом для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОН України від 20. 04. 2018 р. № 408. (у редакції наказу МОН від 28.11. 2019р. №1493 із змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020р. № 464)

Додаткові години використано:

10 клас – 0,5 год. – історія України;

1 год. українська література;

0,5 год. – географія;

1 год. – зарубіжна література;

11 клас - 1 год. – історія України;

1 год. українська література;

1 год. математика;

1 год. географія;

Ключові компетентності

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.
2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.
3. Математична грамотність. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.
4. Компетентності в природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.
5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).
6. Уміння навчатися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.
7. Соціальні і громадянські компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.
8. Підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику.
9. Загальнокультурна грамотність. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння

власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Наскрізнi лінії

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів; вони враховуватимуться при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Мета наскрізних ліній – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, зрештою, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

1. Для наскрізної лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток» – це формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства.

2. Метою вивчення наскрізної лінії «Громадянська відповідальність» є формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи. Ця наскрізна лінія освоюється через колективну діяльність – дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо, яка розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

3. Завданням наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

4. Вивчення наскрізної лінії «Підприємливість і фінансова грамотність» забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвитку лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Загальнонавчальні навички і вміння для майбутніх першокласників

В.О.Сухомлинський зазначав, що «у розумовому вихованні дуже велике значення має вироблення умінь, необхідних для того, щоб успішно вчитися. Між цими уміннями і фактичним обсягом знань, якими оволодівають діти, має бути гармонія. Якщо вміння відстають від знань – це велике лихо: навчання

перетворюється для дитини вже в початковій школі в неприємну, обтяжливу справу, зникає найважливіший супутник успіху – інтелектуальна радість, радість пізнання. Вихованці можуть успішно вчитися тільки тоді, коли вони вміють спостерігати, думати, висловлювати думку, читати, писати, думаючи читати і читаючи думати».

Загальнонавчальні навички і вміння можна згуртувати за такими напрямками:

- навчально-організаційні;
- загальномовленнєві;
- загальнопізнавальні;
- контрольні-оцінні.

а) Навчально-організаційні навички і вміння:

- розрізняти основні елементи підручника: обкладинка, корінець, сторінка, користуватися закладкою;
- слухати і чути учителя, виконувати його вказівки;
- правильно сидіти за партою;
- знати і розрізняти основне шкільне приладдя (ручка, олівець, лінійка, зошит, підручник) і вміти користуватися ними;
- організувати своє робоче місце за вказівкою учителя;
- укласти необхідне навчальне приладдя у сумку за вказівкою учителя чи батьків.

б) Загальномовленнєві навички і вміння:

- говорити в доступному і зрозумілому для дітей темпі, чітко, вільно, виразно, добираючи необхідну силу голосу;
- зосереджено слухати свого товариша, учителя, відповідати на запитання учителя, зв'язно (двома-трьома реченнями), передавати почуте, побачене;
- запитувати про незрозуміле, невідоме тощо;
- вітатися і відповідати на привітання;
- просити дозволу у вчителя висловитися, виконувати ту чи іншу дію.

в) Загальнопізнавальні вміння:

- розрізняти колір, смак, форму, розмір, виділяти в предметах ті чи інші ознаки;
- розуміти вказівки вчителя і виконувати їх (піді наліво (направо), візьми більше (менше) яблуко, покажи: дубовий чи кленовий листочок, принести круглий (квадратний) предмет тощо);
- знаходити, наприклад, у двох різних яблуках схожі і різні зовнішні ознаки;
- виконувати посильні завдання за зразком чи аналогією.

г) Контрольні-оцінні вміння:

- оцінювати результати своєї праці, порівнюючи її із зразком;
- критично оцінювати свої дії за допомогою слів: «погано», «добре», «дуже добре» тощо.

Психофізичні вимоги до п'ятикласників

Навчальні проблеми учнів у V класі

- Недостатній інтелектуальний розвиток (невміння аналізувати і синтезувати, узагальнювати і робити висновки, недостатній обсяг пам'яті тощо).
- Нерозвинута воля, учням важко примусити себе до стабільної розумової праці.
- Учні не навчалися ставити перед собою посильні цілі і шукати засоби і способи для їх досягнення.

Психологічні особливості п'ятикласників

- Загострене почуття дорослості, прагнення відмежуватися від дитячості.
- Пошук власної унікальності, свого «Я».
- Здатність до фантазування, не критичного ставлення до свого майбутнього.
- Домінування комунікативної діяльності.
- Висока розумова та моторна активність, прагнення експериментувати.
- Емоційна нестабільність.
- Прагнення знайти справжнього друга, утвердити провідні позиції в класі.
- Підвищена стомлюваність.
- Несприйняття необґрунтованих заборон.
- Підвищений інтерес до спорту.
- Діти негативно реагують на зауваження, іноді поведуться зухвало.

Загальнонавчальні навички та вміння

- **Пізнавальні (когнітивні)** – уміння аналізувати, систематизувати, оцінювати навчальний матеріал, робити узагальнення і висновки. Встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головне тощо.
- **Комунікативні** – володіння усним і писемним мовленням, уміння налагоджувати спілкування, чути і розуміти інших, з повагою ставитися до чужих думок, брати участь у діалозі, виступати перед аудиторією тощо.
- **Інформаційні** – уміння добирати необхідні для виконання завдання джерела інформації, видобувати її, формулювати питання до тексту, а також з незрозумілих питань, представляти прочитане у вигляді таблиці, схеми, графіка тощо.
- **Організаційно-діяльнісні** – уміння визначати цілі діяльності, планувати, організовувати, здійснювати, відрефлексовувати й оцінювати тощо.
- **Читання вголос** – 70-100 слів за хвилину.
- **Середня швидкість письма** під час списування відомого (невідомого) тексту – 57 (49) знаків за хвилину.
- **Середня швидкість письма** (придуманих слів) – 58 знаків за хвилину.

Психологічна готовність школярів до переходу у середню ланку школи

Психологічне обстеження проводиться за програмою, яку побудовано з урахуванням закономірностей та досягнень розвитку дітей молодшого шкільного віку в процесі навчання й вимог до розвитку учня, що ставляться під час навчання у середній ланці.

Успішна адаптація до умов 5-го класу визначається когнітивною та особистісною зрілістю учня, його стійкістю до фізичних та нервових навантажень.

Головним чинником готовності до переходу у середню ланку школи є :

- Здатність дитини повноцінно здійснювати інтелектуальну діяльність. Розуміння закономірностей, які лежать в основі наукових узагальнень, можливе за умови, якщо учень володіє відповідною операційною системою інтелектуальної діяльності – понятійним мисленням.
- Сформованість таких навчальних дій, як цілісність планування власних дій під час виконання завдань, повноцінне уміння діяти у внутрішньому плані, рефлексувати власні дії, використовувати засвоєні знання для виконання завдань когнітивного типу.
- Здатність до логічного опрацювання змісту тексту та оперування адекватними мовленнєвими засобами. Виконання типового завдання «Прочитайте текст і перекажіть його», окрім повноцінної навички читання, вимагає від учня здатності не тільки зрозуміти, а й переосмислити прочитане.
- Сформованість передумови для нової особистісної позиції стосовно школи, учителів та однокласників (стійка позитивна самооцінка школяра, його активність та самостійність у пізнавальній та соціальній діяльності).
- Комунікативні здібності, відповідальність за виконання своїх обов'язків, оптимальний рівень напруженості – особистісні якості школярів, необхідні для реалізації нормальної інтелектуальної діяльності і безпроблемного опанування нових соціальних умов.

З урахуванням основних психологічних характеристик статусу п'ятикласника програма діагностичного мінімуму передбачає такі параметри та характеристики розвитку:

Морфогенетичний розвиток

- 1) Стан здоров'я (група здоров'я, характер відхилень у системах і функціях організму, хворобливість). Джерела та методики: медична картка; опитувальник учителя; анкета батьків.
- 2) Розумова працездатність і темп навчальної діяльності. Коректурна проба. Опитувальник учителя.
- 3) Схильність до неврозу. Тест – опитувальник «Оцінювання тривожності й схильності дитини до неврозу».

Психологічний розвиток

- 1) Понятійне мислення.
- 2) Зв'язне мовлення. Методика «Короткий переказ».
- 3) Навчальні дії:
 - здатність до планування власних дій при виконанні завдань;

- уміння виконувати дії «про себе»;
- здатність до рефлексії власного способу дії.

Методика «Переставляння літер за визначеним правилом»;

- здатність до перенесення знань, використання знань у виконанні нестандартних завдань. *Спостереження учителя;*
- особисті якості. *Тест Р.Б. Кеттела «Багатофакторний особистісний опитувальник»(дитячий варіант);*
- відповідальність. *Фактор G;*
- комунікативні здібності. *Фактори A, H, F;*
- поведінкова саморегуляція(здатність стримувати власні емоції та бажання). *Фактори F, C;*
- активність та самостійність у пізнавальній і соціальній діяльності. *Фактори D, H, F, E.*

4) Система ставлень:

- ставлення до школи та навчання. *Спостереження психолога, опитування вчителя.*
- сприйняття учнем системи власних стосунків з учителем;
- сприйняття учнем системи власних стосунків з однокласниками. *Модифікована методика «Самооцінювання»;*
- ставлення до себе, самооцінювання. *Модифікована методика «Самооцінювання», твір.*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

- подолання інертності мислення,
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства застосовуємо:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо на упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є впровадження Державного стандарту початкової освіти, нових навчальних програм. Адже ці документи мають новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного підходів, реалізацією інтегрованого навчання та вперше формування оцінювання в 1-4-х класах, а в 5,6 класах за рішенням педагогічної ради школи.

Всі ці параметри потребують особливої уваги як з боку адміністрації школи, так і з боку батьків, які перебувають з нами в партнерських відносинах. До вимірювання також належать рівень виконання планів та програм, календарно-тематичне планування вчителя, а також професійно-діяльнісності якості педагогічних працівників. Особливу увагу приділити вчителям початкових класів.

Визначаємо критерії, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкової школи;

- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знаць, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;

- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

РОБОЧИ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ (2023 – 2024 н.р.)

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
I. Інваріантний складник						
Мовно – літературна, у тому числі:	Українська мова і література	5	5	5	5	20
	Англійська мова/ французька мова	2	3	3	3	11
	Математика	3	3	4	4	14
Математична	Математика					
Я досліджую світ		7	7	7	7	28
Інформатична	Сходинки до інформатики	-	1	1	1	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього		19+3	21+3	22+3	22+3	84+ 12
II. Варіативний складник						
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять:						
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	23	23	88
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахувань поділу класів на групи)		22	24	25	25	96
Всього		22	24	25	25	96

ОСНОВНА ШКОЛА ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочий навчальний план для 5 класу складено відповідно до Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН від 19.02.2021р. № 235.

Робочі навчальні плани для 5 - 9 класів складено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН 20.04.2018 № 405.

Додатковий час на навчальні предмети, факультативи розподіляються залежно від вибору учнями напряму навчання та предметів:

VIII клас – історія України(0,5).

IX клас – історія України (0,5)